

Světlá nad Sázavou

moje město

Světlá nad Sázavou

Světlá nad Sázavou leží v půvabné kopcovité krajině na středním toku řeky Sázavy. Spolu s městy Ledec nad Sázavou a Chotěboř patří mezi důležitá střediska regionu Havlíčkův Brod. Oblast Světel-ska byla osídlena již začátkem 13. století. První písemná zmínka o Světlé pochází z pamětní knihy Vilémovského kláštera a je datována k roku 1207. Lidé tu ale žili již dříve. Osada spolu s tvrzí na levém břehu řeky se postupně rozrůstala, až ji v roce 1562 povýšil Burian III. Trčka z Lípy na městečko. Tvrz přestavěl na renesanční zámek, který se stal jedním ze sídel Trčků až do stavovského povstání, po jehož potlačení jim byl majetek zkonfiskován. Později, v 18. století, se na rozkvětu města významnou měrou podílel Leopold Kolovrat Krakovský.

Město Světlá bývá často označováno jako město skla a kamene, v 19. a v první polovině 20. století i za centrum broušení granátů. První sklárna vznikla roku 1720. Tato tradice, dlouhá téměř 250 let, vyvrcholila v 60. letech minulého století stavbou nového velkého závodu, který přivedl do Světlé spoustu sklářů a znamenal pro město nebývalý rozvoj. Od roku 2009 se světelská sklárna zaměřuje na plně automatizovanou produkci nápojového i dekoračního skla. Později vznikla další společnost, která se zabývá i ruční výrobou designových svítidel.

V 19. století zde rodina Podpěrů založila prosperující firmu na zpracování kvalitního kamene z okolních lomů. Tradice částečně zůstala zachována ve firmě Granit Lipnice. O rozvoj broušení granátů se zasloužila rodina Kratochvílů. Toto řemeslo přetrvalo přímo ve Světlé nebo v jejím okolí až do poloviny 20. století, poté však bohužel zaniklo.

Sklářskou tradici stále udržuje i zdejší střední škola, která láká do města mladé lidi. Akademie Světlá nad Sázavou nabízí různorodé studijní i učební obory z oblasti sklářství, kamenictví, keramiky, ale zahrnuje i gymnázium a sociální studia. Ve městě také naleznete odloučené pracoviště České zemědělské akademie v Humpolci.

Velkou pozornost věnuje město i kulturnímu a sportovnímu vyžití svých občanů. Zimní stadion v Pěšinkách se stal rájem pro hokejisty, sportovní hala zase pro milovníky míčových her. Ve městě je i tenisová hala, fotbalové hřiště a víceúčelový sportovní areál.

Kulturní zařízení KyTICe nabízí pestrou paletu kulturních programů od divadelních představení a hudebních koncertů přes letní kino až k nabídce širokého spektra výtvarných expozičních v Galerii Na Půdě. Ve městě působí řadu let úspěšný smíšený pěvecký sbor Gaudeamus a dětský folklorní soubor Škubánek.

Od všech společenských, kulturních a sportovních akcí poskytuje údaje Infocentrum se sídlem na náměstí Trčků z Lípy, od roku 2023 v nové budově. Turisté a občané Světlé zde získají množství informací o městě a okolí a mohou si zde zakoupit upomínkové a propagační předměty.

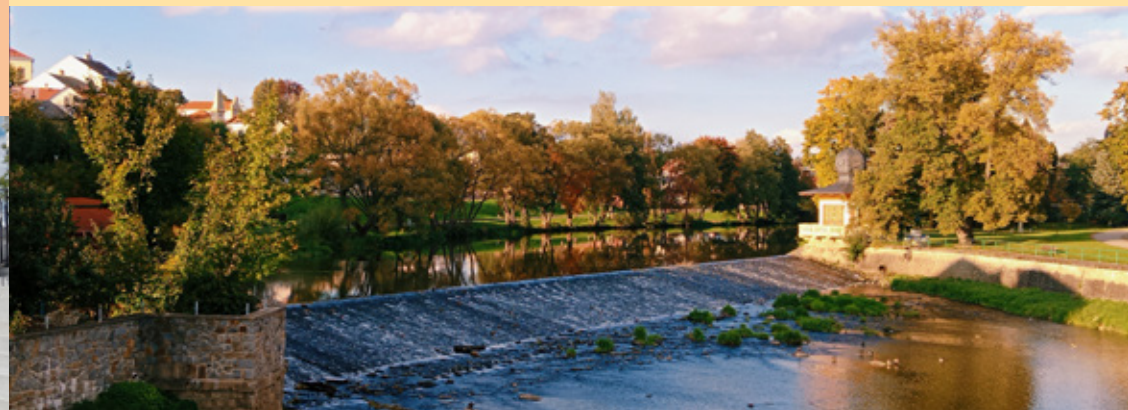
Daří se zde nepřehlédnutelnému hudebnímu festivalu Sázavafest, který našel ideální působiště v zámeckém parku. Mnohaletou tradici má také květnový folklorní festival, na němž vystupují soubory z mnoha míst České republiky i ze zahraničí. Poslední zářijový víkend se ve městě koná tradiční svatováclavská pouť. Patří k největším v republice a každoročně ji navštíví tisíce lidí.

Dobrou zprávou pro návštěvníky města je i skutečnost, že Světlá leží na hlavní železniční trati z Prahy do Brna a je zde přípojka na legendární Posázavský pacifik vinoucí se kouzelným údolím řeky Sázavy do Čerčan a dál až do Prahy. I samotnou řeku lze brát jako dopravní cestu, své o tom vědí desítky vodáků, kteří každoročně splouvají její tok.

Město od poloviny 20. století dramaticky měnilo svou tvář, došlo k bourání a stavbě nových objektů. Světlá omládlá, ale zároveň pečuje o své historické stavby a snaží se návštěvníkům nabídnout jen to nejlepší.

Představitelé vedení města

2021–
František Aubrecht
*11. 7. 1962
starosta města

2010–2021
Jan Tourek
*5. 5. 1976
starosta města

2006–2010
Lenka Arnotová
*6. 10. 1949 †27. 4. 2018
starostka města

2003–2006
Josef Böhm
*25. 5. 1945
starosta města

1993–2003
Jaroslav Jenčík
*27. 3. 1943 †11. 1. 2021
starosta města

1990–1992	Josef J. Staněk	starosta města
1990–	Bohumil Novotný	zastupující starosta města
1981–1989	Ladislav Šarovec	předseda MěNV
1960–	Miroslav Ptáčnick	předseda MěNV
1957–	Jan Šabach	předseda MNV
1955–	Ladislav Kasal	předseda MNV
1954–1955	Karel Dřevínek	předseda MNV
1951–1953	František Kudrna	předseda MNV
1950–1951	Božena Hradecká	předseda MNV
1945–	Alois Tejkal	předseda MNV
1945	Pavel Šindelář	předseda MNV
1945	Josef Radil	předseda MNV
1945	Josef Kudrna	předseda Revolučního národního výboru
1939–1945	Josef Radil	starosta města
1927–1939	Alfred Weinstein	starosta města
1926–1927	Josef Podpěra	město řídila správní komise v čele s J. Podpěrou
1921–1926	Václav Stejskal	starosta města
1919–1920	Karel Šťastný	starosta města
1912–1919	Josef Podpěra	starosta města

1

Radnice

V horní části náměstí stojí jedna z nejkrásnějších staveb ve městě. Budova radnice na světelském náměstí byla postavena v roce 1795, kdy byl majitelem panství Leopold Kolovrat Krakovský. Další úpravy proběhly v letech 1912, 1926 a 1928. K nejvýraznější změně došlo v roce 2002, kdy novou výstavbou a přestavbou došlo k vytvoření symetrické vyváženosti stávající budovy.

2

Kostel sv. Václava

Původně gotická stavba byla zbudovaná ve 13. století. Roku 1569 prošla rozsáhlou renesanční přestavbou a v roce 1735 byla dokončena další, barokní přestavba, v rámci které byl kostel rozšířen o dvě boční lodi. V zadní části kostela je umístěn barokní dřevěný oltář, za nímž se nacházejí tři okenní vitráže s vyobrazeními sv. Václava, sv. Vojtěcha a sv. Prokopa. Kostel byl roku 1958 zapsán jako kulturní památka.

3

Zámek

Historie světského zámku sahá až do středověku. Z původní renesanční tvrze Buriana III. Trčky z Lípy se postupem času po několika přestavbách stal čtvercový objekt, který ve svých křídlech uzavírá nádvoří s kašnou. Budova je jednopatrová, v jižní části dvoupatrová, ze stavebních slohů převažuje novorenesance. Za zmínku stojí Rytiřský sál s bohatou štukovou výzdobou a několikero intarzované renesanční dveře v trčkovské části bývalé tvrze. Od roku 1963 je chráněn jako kulturní památka. Zámek je dnes v soukromých rukou a nabízí návštěvníkům několik prohlídkových okruhů, jejichž součástí je i Muzeum Světelska.

5

Turecký pavilon

Šestiboká stavba s cibulovitou střechou se nachází nad jezem naproti světskému zámku. V roce 2017 prošel pavilon rekonstrukcí. Je památkově chráněn.

6

Přírodní dětské hřiště

V jihovýchodní části parku vyrostl netradiční herní koutek pro děti. Je zbudován výhradně z přírodních materiálů. Jedná se o jakousi „opičí dráhu“.

4

Zámecký park

Památkově chráněný zámecký park vybudovaný ve 2. polovině 19. století je v majetku města. Návštěvníky zaujme půvabnými zákoutími, nečekanými průhledy, množstvím laviček a můstků, obnoveným alpinem. Kaskáda zámeckých rybníků nabízí v létě koupání a je rájem pro rybáře. Tuto oázu klidu využívají obyvatelé města jako místo odpočinku a relaxace, pořádají se v něm také velké kulturní a společenské akce. Na jižním okraji parku je umístěn pomník zakladatele českého skautingu A. B. Svojsíka a básníka a skauta Jiřího Wolkeru.

7

Čert

Pískovcovou sochu navrhl a zhotovil student oboru kamenictví ze světské Akademie v roce 2016. Naleznete ji v zámeckém parku pod Čertovým mostem.

8

Anděl

Dvoumetrová kovová plastika anděla je umístěna v parku u Andělského můstku. Byla vytvořena studenty světské Akademie v ateliéru uměleckého kovářství.

9

Středověké podzemí

Na náměstí se v domě č. 23 vchází do středověkého podzemí, které bylo pro veřejnost otevřeno v roce 2003. Jedná se o 220 metrů dlouhou soustavu propojených sklepení sloužících pravděpodobně jako skladovací prostory, v případě nebezpečí též jako úkryt. Prohlídky zajišťuje Infocentrum, které také prodává vstupenky.

Židovský hřbitov

Ve Světlé žila od 18. století poměrně silná židovská komunita. Významným dokladem, který nám dodnes připomíná její existenci, je židovský hřbitov. Na původním starém hřbitově na Malé Straně se pohřbívalo do roku 1886. V témže roce byl v sousedství katolického hřbitova založen nový hřbitov, který se používal až do 2. světové války. Celkem se dochovalo asi 170 náhrobků, z nichž některé pochází ze zrušeného hřbitova v Uhlířských Janovicích. Nejstarší náhrobní kámen nese letopočet 1760.

10

11

12

Nádražní budova s pamětní deskou Jaroslava Haška

Výpravní budova pocházející ze 70. let 19. století byla postavena podle typového projektu pro železniční stavby Rakouských drah a následně symetricky dostavěna počátkem 20. století při rozšiřování dopravní cesty. V soutěži o nejkrásnější nádraží ČR v roce 2016 se umístilo mezi prvními deseti. V roce 2023 proběhla kompletní rekonstrukce řešící celkovou obnovu podle stavebně historického průřezu. Nádraží s pěti nástupišti má statut kulturně technické památky. Dne 25. srpna 1921 zde vystoupil z vlaku spisovatel Jaroslav Hašek. Na výpravní budově visí bronzová deska připomínající tuto událost.

13

Fotbalový stadion

14

Sportovní hala

15

Sportovní centrum Pěšinky

Víceúčelové zařízení je využíváno celoročně, v zimě jako hala s ledovou plochou, v létě slouží k provozování sálových sportů. V budově najdete i klubovny pro sportovní a jiné spolky ve Světlé nad Sázavou.

16

Věznice

V roce 2000 byla v objektu zrušené školy v přírodě otevřena ženská věznice. Zde si ve zvláštním oddělení odpykávají trest, jako jediné v republice, také matky s dětmi do tří let.

ZAJÍMAVOSTI V OKOLÍ

Cyklostezka

Cyklostezka v délce čtyři kilometry vede údolím Sázavy ze Světlé do osady Smrčná. Je součástí dálkové Posázavské cyklotrasy č. 19. Záměrem města je ve spolupráci s městem Ledec nad Sázavou v budoucnu zpřístupnit nádherné scenerie Stvořidel pro větší množství turistů – cyklistů a protáhnout cyklostezku velmi obtížným terénem až do Ledče.

A

Haškova cesta

Cílem naučné stezky s názvem Haškova cesta je trvale připomenout spisovatele Jaroslava Haška v regionu Světelska a Lipnicka. Cestu tvoří sedm zastavení na trase, která sleduje průběh cesty Jaroslava Haška a malíře Jaroslava Panušky po jejich prvním společném příjezdu do Světlé nad Sázavou a následném putování do Lipnice nad Sázavou v roce 1921.

B

Vyhlídká Skála

Kousek za Světlou se nad železniční tratí, silnicí, cyklostezkou a řekou vypíná skála s krásnou vyhlídkou, která je v současnosti opatřena zábradlím a lavičkou. Toto oblíbené místo leží na červené turistické trase ve směru ze Světlé na Ledec a znamená jen malou odbočku z cyklostezky.

C

Kadlečák

Pro milovníky zimních sportů je připraven lyžařský areál Kadlečák. V okolí je i množství běžeckých tras nabízejících kromě různorodého terénu i krásné vyhlídky. V letních měsících mohou na sjezdovce děti i dospělí vyzkoušet jízdu na horských tříkolkách, kárách.

D

Stvořidla

Nejkrásnější scenerie v okolí Světlé se nachází v přírodní rezervaci Stvořidla. Řeka Sázava tam v peřejích protéká hlubokým korytem plným balvanů. Červeně značená turistická stezka se několik kilometrů vine lesem mezi řekou a vysokými skalami. Tento unikátní kout je přístupný po silnici přes Dobrovítovu Lhotu nebo, což je samo o sobě úžasným zážitkem, oblíbeným Posázavským pacifikem.

E

Nejvyšší vrchol Melechov

At' přijíždíte ke Světlé nad Sázavou z kterékoli strany, vždy je výraznou dominantou zdejšího kraje vrch Melechov. Se svými 715 metry nemá v širokém okolí konkurenci. Dříve vrch pokrývaly hluboké, převážně jehličnaté lesy, v posledních letech se otevírají nové pohledy do okolní krajiny. Na severozápadním úpatí stojí zbytky melechovské tvrze. Byla postavena ve 14. století, vystřídala několik majitelů, ale krátce poté, co ji ve 2. polovině 16. století zakoupili Trčkové z Lípy, zpusťla.

F

Selské muzeum Michalův statek v Pohledí

Východním směrem asi 5 km od Světlé v obci Pohledí se nachází další z pozoruhodných míst mapujících naši historii – Michalův statek. Velice dobře zachovalý komplex obytného stavení, chléva, špýcharu a kůlen z konce 17. století přibližuje návštěvníkům život našich předků od 17. do 19. století. K vidění je tu dobové zařízení, ukázky náradí a předmětů denní potřeby. Selské muzeum Michalův statek v Pohledí je národní kulturní památkou.

G

Lipnice nad Sázavou

Kromě vrchu Melechov je dalším významným bodem Světl-ska hrad Lipnice asi 8 km od Světlé. V roce 1869 hrad vyhořel a pak zcela zpustl. Před několika desetiletími se začalo s jeho rekonstrukcí. Z plánované kompletní obnovy byla do dnešní doby provedena jen část. V domku pod hradem prožil svá poslední léta spisovatel Jaroslav Hašek, který zde 3. ledna 1923 také zemřel a je pochován na místním hřbitově.

H

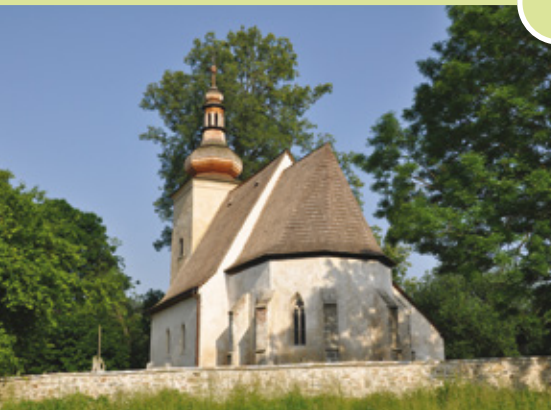
J

I

Podlipnické kostely

Milovníky historie jistě zaujme trojice gotických kostelíků známých pod souhrnným označením podlipnické kostely. Architektonicky nejceněnější je kostel sv. Markéty v Loukově díky svým nástěnným malbám z konce 14. století. Dalšími z trojice pozoruhodných staveb jsou kostel sv. Martina v Dolním Městě a kostel sv. Jiří v Řečici.

Lipnické lomy

V zatopených žulových lomech mezi Světlou a Lipnicí se nachází umělecká galerie v přírodě – Národní památník odposlechu. Tvoří ho reliéfy vytesané do skal: Bretschneiderovo ucho, Ústa pravdy a Zlatý voči. Tato díla pocházejí z dílny sochaře Radomíra Dvořáka stejně jako jeho další samostatné plastiky. Hlava XXII, Nomen omen a nejnovější dílo Alea lacta Est (Kostky jsou vrženy) jsou umístěné u silnice z Dolního Města na Lipnici.

Dobrá Voda

V lese u Dobré Vody najdete studánku, z níž se podle pověsti napil slavný vojevůdce Jan Žižka při pronásledování křižáků.

Hřbitov z napoleonských válek

Na tomto vojenském hřbitově v Dolní Březince byli pohřbíváni rakouští, francouzští, ruští i prusí vojáci, kteří zemřeli ve světském lazaretu v období napoleonských válek.

Vilémovický tis

Za vilémovickým zámečkem roste u zdi zahrady prastarý tis červený, jehož stáří se odhaduje na 1 500 až 2 000 let.

Sluneční zátoka

Do těchto míst jezdil spisovatel Jaroslav Foglar se svým skautským oddílem Pražská dvojka. Našel tady předobraz pro jednu ze svých nejznámějších knih Hoši od Bobří řeky.

Záchránná stanice Pavlov

Stanici mohou navštívit výletníci, kteří mají rádi přírodu, savce a ptáky. Stanice se stará o hendikepované živočichy, zapojuje se také do programů na pomoc ohroženým druhům naší fauny.

Geografický střed ČR v Číhošti

Pomník značící střed naší republiky byl vybudován v roce 2006 na konci obce. Obec Číhošť je také spojena s tragickým osudem tamního faráře Josefa Toufara, jenž byl zatčen a umučen.

KyTICe – Kulturní zařízení Světlá nad Sázavou

nám. Trčků z Lípy 16, 582 91 Světlá nad Sázavou, tel. 569 496 676 nebo 775 653 884,
e-mail: info@kyticesvetla.cz

www.kyticesvetla.cz

GPS: 49.6672006N, 15.4048547E

